Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGNV-S / 108918903

Datum 24 november 2026
Betreft Antwoorden op Kamervragen over de regeling waardoor jagers twaalf diersoorten zonder opdracht mogen afschieten

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid het lid Kostić (PvdD) over “De regeling waardoor jagers twaalf diersoorten zonder opdracht mogen afschieten” (2026Z23600, ingezonden 30 oktober).

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 108918903

2026Z23600

1
Waarom heeft u besloten dat jagers vanaf 1 januari 2027 zonder goedkeuring van de overheid axisherten, beverratten, Indische mangoesten, muntjaks, muskusratten, rode neusberen, wasberen, wasbeerhonden, heilige ibissen, nijlganzen, roodbuikbuulbuuls en treurmaina's mogen gaan afschieten met een geweer (Staatscourant 2026, 38132)? Waarom bent u van mening dat voor het afschieten van deze weerloze dieren geen aparte toestemming van het provinciaal gezag wenselijk is?

Antwoord
Ik begrijp uw zorgen waar het gaat om het schieten van dieren. Het bestrijden van dieren, ook als het gaat om invasieve uitheemse soorten, vormt altijd een complex dilemma en moet zorgvuldig worden afgewogen. De impact van invasieve uitheemse soorten op de Nederlandse biodiversiteit is echter groot. Deze soorten vormen een drukfactor voor inheemse, beschermde soorten en ecosystemen door predatie, voedselconcurrentie, concurrentie om leefgebied, verspreiding van ziekten, risico voor hybridisatie of een verandering in het ecosysteem. Op basis van wetenschappelijke risicoanalyses en Europese besluitvorming zijn de bovengenoemde invasieve uitheemse dieren op de Europese Unielijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten (hierna: Unielijst) geplaatst die onder de werking van de Europese Exotenverordening (EU 1143/2014) valt. Deze risicobeoordelingen zijn per soort openbaar beschikbaar[1]. De Exotenverordening verplicht lidstaten om Unielijst soorten in een vroeg stadium van invasie snel volledig uit het milieu te verwijderen en beheersmaatregelen te treffen indien deze wijdverspreid zijn. Vanuit het voorzorgsbeginsel zijn bij deze regeling ook Unielijst soorten opgenomen die nog niet in Nederland aanwezig zijn.
Zoals ook beschreven in het Landelijk Aanvalsplan Exoten (Kamerstuk 26407, nr. 162, hierna: het aanvalsplan), is het van belang om snel in te grijpen en deze invasieve uitheemse dieren volledig te verwijderen. Hiermee wordt niet alleen verdere schade aan de biodiversiteit voorkomen, maar wordt ook voorkomen dat op een later moment meer dieren moeten worden gevangen of gedood.
Voor deze opgave is een combinatie van verschillende strategieën het meest effectief. Naast de gerichte bestrijdingsacties die in opdracht van de provincies plaatsvinden, wordt met deze regeling ook de vrijwillige inzet van jagers eenvoudiger mogelijk gemaakt. Daarnaast verlaagt deze maatregel de administratieve lasten voor provincies.

2
Kunt u bevestigen dat hierdoor provincies niet meer vooraf de noodzaak afwegen of deze dieren afgeschoten zouden moeten worden en welke voorwaarden gelden? Waarom acht u dat niet nodig? Wie gaat nu die noodzaak afwegen?

Antwoord
De afweging of het noodzakelijk is om deze invasieve uitheemse diersoorten in een vroeg stadium van invasie volledig te verwijderen uit het milieu en beheersmaatregelen te treffen in het geval deze wijdverspreid zijn is al gemaakt op het moment dat deze soorten op de Unielijst werden geplaatst. De besluitvorming daarover vindt plaats op basis van wetenschappelijk onderbouwde risicobeoordelingen en bij gekwalificeerde meerderheid van Europese lidstaten. De Exotenverordening verplicht lidstaten

[1] https://circabc.europa.eu/ui/group/98665af0-7dfa-448c-8bf4-e1e086b50d2c/library/7cd5920d-25bb-43c7-84bb-49de217c1563?p=1&n=10&sort=modified_DESC

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 108918903

maatregelen te treffen tegen deze soorten om de biodiversiteit en ecosysteemdiensten te beschermen.

3
Klopt het dat jagers nu niet hoeven te motiveren waarom ze één van de hiervoor genoemde dieren af hebben geschoten of willen gaan afschieten op een bepaalde plek in een bepaalde periode, terwijl provincies eerder wel moesten motiveren waarom ze een opdracht aan een jager verleenden voor afschot?

Antwoord
Jagers hoeven niet zelf te motiveren waarom zij deze dieren afschieten. Onder de Wet natuurbescherming werd in de opdracht of ontheffing van de provincie gemotiveerd waarom aan uitvoerders, waaronder jagers, toestemming werd gegeven om de betreffende soort met het geweer te bestrijden. Die motivering was de uitvoering van de Europese Exotenverordening. Onder de Omgevingswet bestaat de opdracht nog steeds (Besluit activiteiten leefomgeving artikel 11.75). Met de nieuwe regeling wordt deze individuele opdracht aangevuld met een landelijke, generieke toestemming om het geweer te gebruiken. De motivering en afweging is voor exoten in alle gevallen hetzelfde, namelijk de uitvoering van de Europese Exotenverordening.

4
Klopt het dat daarmee ook de mogelijkheid verdwijnt tot bezwaar en beroep op opdrachten voor afschot van deze dieren? Klopt het dat tegen deze ministeriële regeling geen bezwaar en beroep openstaat bij de rechter?

Antwoord
Het klopt dat er geen bezwaar en beroep mogelijk is tegen de ministeriële regeling. Dit is echter niet anders dan bij een opdracht. De opdracht is een privaatrechtelijke figuur, geen bestuursrechtelijke. Tegen een opdracht staat dan ook, net als tegen de Omgevingsregeling, geen bezwaar en beroep open. Omdat het in dit geval gaat om exoten en niet om beschermde inheemse diersoorten en omdat het doden van exoten niet vergunningsplichtig is, is op basis van de Omgevingswet ook geen bezwaar en beroep mogelijk tegen het doden van exoten. Wel gelden ook voor exoten de regels over middelen. Waar het doden van exoten plaatsvindt buiten het jachtveld en met andere middelen dan in paragraaf 11.2.8 Besluit activiteiten leefomgeving voorgeschreven, zijn maatwerkvoorschriften of maatwerkregels van de provincies noodzakelijk. Ook derde belanghebbenden kunnen om een maatwerkvoorschrift verzoeken, om bepaalde beperkingen op te leggen bij het gebruik van het geweer in concrete gevallen. Tegen maatwerkvoorschriften is en blijft bezwaar en beroep mogelijk, ook met deze Omgevingsregeling.

5
Op welke manier kan er dan worden bewaakt dat afschot van deze dieren geschikt, rechtmatig, noodzakelijk, proportioneel, zorgvuldig, gemotiveerd is en onnodig lijden, angst en pijn voorkomt, zoals artikel 19 van EU-verordening 1143/2014 vereist? Kunt u precies per punt uitwerken hoe dat wordt bewaakt, gemonitord en gecontroleerd?

Antwoord
De noodzaak van ingrijpen voor deze dieren is vastgesteld door de plaatsing op de Europese Unielijst op basis van wetenschappelijk onderbouwde risicobeoordelingen. De inzet van jagers is een aanvulling op andere maatregelen en vervangt deze niet.

Provincies kunnen ook andere methoden toepassen om tot een (kosten-)effectieve bestrijdingsstrategie te komen.
Iedereen die een dier doodt of vangt, dus ook een jager, dient zoveel mogelijk te voorkomen dat dieren onnodig moeten lijden (artikel 11.28 Besluit activiteiten leefomgeving). Jagers zijn hiervoor opgeleid en hebben een jachtexamen afgelegd waardoor zijbevoegd zijn om het geweer te gebruiken. Volgens de *Manual for the management of vertebrate invasive alien species of Union concern, incorporating animal welfare*[2] *(2022),* van de IUCN waarin verschillende beheermethodes voor invasieve dieren op dierenwelzijn worden getoetst, leidt afschot bij correcte toepassing voor de dieren tot een snelle, directe dood. De handleiding beoordeelt de impact op het dierenwelzijn van verschillende beheermethoden aan de hand van een vast beoordelingskader. Afschot wordt hierbij beoordeeld als effectieve en selectieve methode zonder consequenties voor de algemene welzijnsimpact (voeding/water, omgeving, letsel, gedrag en mentale toestand). Jagers melden gedode dieren bij de Faunabeheereenheden. Het aanvalsplan wordt tussentijds, na twee jaar, en ex post, na vijf tot zeven jaar, geëvalueerd. Bij deze evaluaties worden ook de ervaringen met, de effecten en de effectiviteit van deze regeling en de bijbehorende lijst betrokken.

6
Kunt u bevestigen dat het risico bestaat en met deze regeling wordt vergroot dat jagers deze dieren verwarren met beschermde soorten? Zoals een wasbeerhond met een das of een vos? Of een muntjak of axishert met een (jonge) ree? Waarom heeft u een aantal soorten van de lijst gehaald vanwege dit risico, maar deze soorten niet?

Antwoord
Zoals bij elke vorm van jacht bestaat een klein risico op verwarring. De zorgen over het risico dat invasieve exotische soorten worden verwisseld met beschermde inheemse soorten worden serieus genomen. Dat risico wordt met deze regeling niet vergroot, omdat deze regeling alleen van toepassing is voor jagers met een geldig jachtexamen. Het herkennen van beschermde inheemse zoogdieren en vogels is een vast onderdeel van dat examen. Soorten waarbij een aantoonbaar risico op verwarring bestaat, zijn niet in deze regeling opgenomen. Dit geldt voor alle invasieve uitheemse dieren van de Unielijst waarvoor de *Informatiegids Invasieve Alien Species (versie 2023)*[3] van het Belgisch Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor Invasieve Uitheemse Soorten identificatie door een expert adviseert. Dit is voor de wasbeerhond, muntjak en axishert niet het geval. Soorten die recent aan de Unielijst zijn toegevoegd, maar nog niet in de informatiegids zijn opgenomen, zijn niet in deze lijst meegenomen.
Er wordt actief gewerkt aan bewustwording en voorlichting onder jagers over exotenbestrijding, met specifiek aandacht voor de risico's van eventuele soortverwisseling.

7
Kunt u aantonen met wetenschappelijk onderzoek dat afschot via deze regeling een noodzakelijke, proportionele en rechtmatige aanvulling is op het nemen van gebiedsgerichte maatregelen voor faunabeheer? Kunt u daarbij de wetenschappelijke bronnen en adviezen meesturen?

[2] Manual_management_vertebrate_IAS_incl_welfare_medres.pdf
[3] Belgian National Scientific Secretariat on Invasive Alien Species : DOCUMENTEN

Antwoord
De noodzaak om invasieve exoten te bestrijden is wetenschappelijk onderbouwd en beschreven in de overwegingen van de Europese Exotenverordening. Ook het IPBES-rapport[4] geeft uitvoerige onderbouwing van de noodzaak van exotenbeleid en bestrijdingsmaatregelen. De risicobeoordelingen waarop opname op de Unielijst van deze invasieve exoten is gebaseerd zijn wetenschappelijk onderbouwd. Het nemen van alleen gebiedsgerichte maatregelen voor faunabeheer is onvoldoende, omdat deze dieren zich nu eenmaal blijven voortplanten en zich kunnen verplaatsen. Voor de wasbeer is dit uitgewerkt in het rapport *Onderzoek naar kansrijke beheerstrategieën voor wasberen in Nederland*[5] uit 2025, waaruit blijkt dat een combinatie van verschillende beheer strategieën, waaronder afschot door jagers, de grootste kans biedt tot effectieve reductie van de populatie om nulstand te bereiken.

De inzet van jagers is een aanvulling op gebiedsgerichte en andere maatregelen van de provincies en vervangt deze niet. De noodzaak, proportionaliteit en rechtmatigheid zijn gegeven met de verregaande verplichtingen van de Exotenverordening en de geschiktheid van de inzet van het geweer voor het doden van dieren van de genoemde soorten, naast uiteraard de wettelijke grondslag om dit soort regels te stellen op grond van artikel 4.3 van de Omgevingswet.

8
Welk effect verwacht u concreet op de populaties van deze diersoorten in aantallen? Hoeveel dieren van elke hiervoor genoemde soort leven nu in Nederland, hoeveel zijn er na vijf jaar volgens u nog en hoeveel van dit verschil is een gevolg van deze regeling?

Antwoord
Het doel, zoals beschreven in het aanvalsplan, is om deze soorten, waar mogelijk, volledig uit de Nederlandse natuur te verwijderen. De doelstelling verschilt per soort, zoals in de onderstaande tabel is weergegeven. Voor soorten die nu niet in Nederland voorkomen, is het doel om te voorkómen dat zij zich vestigen en ze snel uit te roeien als ze worden aangetroffen. Een betrouwbare voorspelling van het aantal dieren over vijf jaar is niet te geven, omdat de ontwikkeling afhangt van de combinatie van alle bestrijdingsmaatregelen, nieuwe aanwas door voortplanting en instroom uit buurlanden en ook andere onvoorspelbare factoren, zoals koude winters. Het deel van het verschil dat aan deze regeling is toe te schrijven is achteraf vast te stellen op basis van de concrete afschotcijfers die jagers moeten registreren. Daarbij komt nog het langere termijneffect omdat deze afgeschoten dieren zich niet verder zullen voortplanten en niet meer bijdragen aan verdere populatiegroei.

Wetenschappelijke naam	**Nederlandse naam**	**Huidige populatie in Nederlandse natuur in aantallen**	**Doelstelling Landelijke aanvalsplan**
		Zoogdieren	
Axis axis	Axishert	Geen voor zover bekend.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.
Myocastor coypus	Beverrat	In 2025 zijn er 1831 beverratten	Volledige eliminatie in Nederland

[4] Kamerstuk 26407-151
[5] Op zoek naar kansrijke beheerstrategieën voor wasberen (Procyon lotor) in Nederland | Zodion

		gevangen, dit betrof instroom uit buurlanden. In 2026 verwachten we eenzelfde aantal. Daarnaast is een populatie aangetroffen op de grens NH/ZH/Ut, hier zijn tot nu 30 beverratten gevangen.	is bereikt. Inzet waterschappen is gericht op beheersen van de instroom uit buurlanden.
Herpestes javanicus	Indische mangoeste	Geen voor zover bekend.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.
Muntiacus reevesi	Muntjak	Met enige regelmaat worden er individuen gemeld. Populatieomvang: 1-10 ex.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.
Ondatra zibethicus	Muskusrat	In 2025 zijn 84.438 muskusratten gevangen. In 2026 worden dit er meer door meer vangsten in het westen van het land.	Doelstelling op lange termijn is volledige eliminatie in Nederland in 2034.
Nasua nasua	Rode neusbeer	Geen voor zover bekend, mogelijk enkele dieren in gevangenschap.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.
Procyon lotor	Wasbeer	Tussen de 100 - 250 individuen in Nederland.	Ambitie/inspanningsverplichting: provincies spannen zich in voor volledige eliminatie van de Nederlandse populatie wasberen in 2027.
Nyctereutes procyonoides	Wasbeerhond	Naar schatting tientallen tot honderden individuen.	Landelijke ambitie/ inspanningsverplichting om volledige eliminatie proactief na te streven: Doelstelling: volledige eliminatie in 2027.
		Vogels	
Threskiornis aethiopicus	Heilige ibis	Geen voor zover bekend. In het verleden enkele broedgevallen.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.
Alopochen aegyptiacus	Nijlgans	50.100-56.300 (Geschat maximum doortrek populatie 2016/17-2020/21)	Inspanningsverplichting om jaarlijks reductie van 10% van de populatie na te streven.
Pycnonotus cafer	Roodbuik-buulbuul	Geen voor zover bekend. Enkele losse waarnemingen in het verleden.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.

Acridotheres tristis	Treurmaina	Geen voor zover bekend. Incidentele broedgevallen in het verleden. Enkele losse waarnemingen in het verleden.	Niet aanwezig in Nederlandse natuur. Vestigen voorkomen en snelle eliminatie als soort wordt aangetroffen.

9
Hoeveel jagers mogen vanaf 1 januari 2027 zonder opdracht deze dieren afschieten? Aan welke regels moeten deze jagers zich precies houden en wie houdt toezicht op ze, en op welke manier?

Antwoord
Vanaf 1 januari 2027 kunnen alle circa 27.000 jagers in Nederland met een geldige omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit van deze regeling gebruikmaken binnen hun eigen jachtveld. Zij moeten voldoen aan de voor deze vergunning geldende bepalingen uit de Omgevingswet, waaronder lidmaatschap van een wildbeheereenheid, een geldige verzekering, en het beschikken over een bejaagbaar veld. Ook andere algemene bepalingen voor jacht en faunabeheer zijn onverminderd van toepassing, zoals dat een jager moet voorkomen dat dieren onnodig leiden, regelgeving met betrekking tot het gebruik en vervoer van vuurwapens, regelgeving met betrekking tot de plek en het tijdstip van bejaagacties, registratie van afschot, etc. De politie en bijzondere handhavers houden toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving.

10
Hoeveel capaciteit is beschikbaar voor toezicht op jagers voor volgend jaar, en hoeveel was dat afgelopen vijf jaar? Kunt u deze cijfers per jaar inzichtelijk maken?

Antwoord
Er is geen landelijke norm voor de toezichtcapaciteit. De inzet is afhankelijk van de regionale en lokale context en prioritering. Deze regeling leidt niet tot extra toezichtdruk, omdat het aantal jagers met een vergunning niet wijzigt. Concrete cijfers over de inzet per jaar kunnen worden opgevraagd bij de politie en provincies en worden niet standaard gedeeld met LVVN.

11
Hoe wordt gecontroleerd of jagers ook echt afschot registreren bij de faunabeheereenheid en dat ook eerlijk doen? Bent u bereid deze gegevens jaarlijks openbaar te laten maken en te laten controleren?

Antwoord
Jagers melden alle dieren die zij doden bij de faunabeheereenheid. Zie ook het antwoord op vraag 9 over toezicht. Die cijfers worden jaarlijks gepubliceerd in de jaarverslagen van de faunabeheereenheden. Ik heb de provincies recentelijk verzocht met de faunabeheereenheden te verkennen op welke wijze de afschotregistratie gevalideerd kan worden.

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 108918903

12
Erkent u dat deze regeling ertoe zal leiden dat er meer afschot zal gaan plaatsvinden en dat daardoor meer verstoring zal plaatsvinden van andere dieren, bijvoorbeeld van broedvogels in het voorjaar?

Antwoord
Het doel van de regeling is dat invasieve uitheemse soorten sneller en effectiever worden bestreden. Met deze regeling kan meer afschot van deze soorten plaatsvinden door jagers die reeds op hun jachtveld actief zijn. Tegenover deze geringe extra verstoring staat dat de drukfactor van deze invasieve exoten op inheemse, beschermde soorten juist wordt weggenomen.

13
Kunt u in kaart brengen wat een significante toename van afschot voor gevolgen heeft voor de verstoring en populatie van andere dieren, in het bijzonder beschermde diersoorten?

Antwoord
Afschot kan in principe gevolgen hebben voor andere dieren, bijvoorbeeld door verstoring. Er wordt niet verwacht dat deze regeling tot een significante toename van verstoring door afschot leidt. Dezelfde jagers, met een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit, schieten onder dezelfde voorwaarden, zie het antwoord op vraag 9. Bestaande regelgeving over verstoring, bijvoorbeeld in en rond Natura 2000-gebieden, blijft onverminderd van kracht.

14
Op welke manier gaat u de gevolgen van deze regeling monitoren, waarbij wordt gekeken naar effecten op dierenwelzijn, natuur en andere diersoorten?

Antwoord
Het aanvalsplan wordt tussentijds (na twee jaar) en ex post (na vijf à zeven jaar) geëvalueerd. Bij deze evaluaties zal ook deze regeling worden betrokken.
De wijze waarop deze evaluatie wordt ingericht, wordt nog nader uitgewerkt. Hierbij worden dierenwelzijn en effecten op andere diersoorten en de natuur als aandachtspunten meegenomen.
De provincies ontwikkelen bovendien een exotenapp waarin over de bestrijding en beheersmaatregelen van invasieve uitheemse soorten wordt gerapporteerd, zodat de kosten en effectiviteit van inzet kan worden gevolgd.
Vanuit de Europese Exotenverordening rapporteert Nederland al op neveneffecten op andere soorten in het kader van exotenbestrijding, en dit zal verder van toepassing blijven.

15
Hoe heeft u nagedacht over borging van dierenwelzijn, aangezien het hier gaat om sociale en voelende dieren?

Antwoord
Binnen de wettelijke kaders van het Besluit activiteiten leefomgeving (artikel 11.28) moet worden gewaarborgd dat onnodig lijden wordt voorkomen en dat de meest passende uitvoering wordt gekozen. Deze regeling gaat over de inzet van het geweer. Alleen een houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit mag het geweer

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 108918903

inzetten. Deze jagers zijn opgeleid en gekwalificeerd om een geweer op passende wijze in te zetten voor het doden van een dier, hebben een jachtexamen afgelegd en zijn wettelijk verplicht onnodig lijden te voorkomen.
Ten aanzien van dierenwelzijn wil ik dit nog opmerken, dat in een vroege fase van een invasie de effecten van een soort op het Nederlandse ecosysteem nog niet altijd zichtbaar zijn. Uitstel van ingrijpen tot er uitgebreid bewijs van schade is, kan leiden tot kritische vertraging: de soort verspreidt zich verder en later moeten meer dieren worden bestreden wat ook meer dierenleed veroorzaakt. Daarom wordt bij besluitvorming over vroege eliminatie het voorzorgsbeginsel gehanteerd. Met het oog op dierenwelzijn worden ook in de zienswijze *'(Was)Beren op de weg'* van de Raad voor Dierenaangelegenheden preventie en vroeg ingrijpen op langere termijn als de beste strategieën beschouwd. Mijn appreciatie van de zienswijze van de RDA heb ik uw Kamer recent toegestuurd.

16
Deelt u de mening dat het vrij baan geven aan jagers voor afschot van al die dieren extra dierenleed veroorzaakt? Zo nee, op welke wetenschappelijke bronnen baseert u zich dan?

Antwoord
Ik herken dat het afschieten van invasieve uitheemse dieren leed kan veroorzaken. Want ook al wordt onnodig lijden zo veel mogelijk voorkomen, er worden wel dieren gedood. Daar staat het minder zichtbare leed tegenover dat invasieve uitheemse soorten veroorzaken bij inheemse dieren en de biodiversiteit, bijvoorbeeld door predatie, verdringing en de verspreiding van ziekten. Ook het uitstellen van ingrijpen leidt tot meer dierenleed, omdat een soort zich dan verder kan verspreiden en later meer dieren moeten worden bestreden.

17
Welke alternatieve, diervriendelijkere opties heeft u precies onderzocht? Kunt u wetenschappelijk onderbouwen waarom u dan toch koos voor de huidige regeling?

Antwoord
De regeling is een aanvulling op gerichte bestrijding in opdracht van provincies waarbij diverse methoden kunnen worden gebruikt afhankelijk van de soort en andere factoren. Zie verder mijn antwoord op vraag 1 waarin ik aangeef dat een combinatie van beheer strategieën nodig is. Afschot is hier onderdeel van.
Voor zoogdieren en vogels is afschot volgens de IUCN-handleiding een geschikte methode van bestrijding, en als correct toegepast zonder consequenties voor hun welzijn, zie ook het antwoord op vraag 5.

18
Hoe voorkomt u dat jonge dieren achterblijven als hun ouders in het voorjaar worden geschoten? Bent u bereid in de regeling een periode op te nemen waarin niet op deze soorten mag worden geschoten, zoals provincies dat in hun opdrachten konden doen?

Antwoord
Net als bij schadebestrijding is exotenbestrijding niet gebonden aan het jachtseizoen. Jaarrond ingrijpen kan nodig zijn, omdat uitstel leidt tot verdere verspreiding van de soort en op termijn tot het doden van meer dieren. Dit speelt ook in de voorjaarsperiode,

waarin soms conflicterende belangen aan de orde zijn: het welzijn van achterblijvende jongen tegenover de schade die deze soorten veroorzaken. Er is daarom bij deze landelijke vrijstelling geen periode opgenomen waarin niet mag worden geschoten. Jagers zijn gebonden aan de wettelijke zorgplicht om onnodig lijden te voorkomen.

19
Waarom geven provincies tot nu toe nauwelijks opdrachten aan individuele jagers om deze dieren af te schieten? Bent u daar met provincies over in gesprek gegaan? Toont dit niet het gebrek aan noodzaak voor deze regeling aan? Vindt u niet dat provincies hierover zelf een oordeel kunnen vellen, met bijbehorende motivering?

Antwoord
Provincies hebben verzocht om een landelijke uniforme regeling. Deze maatregel staat aangekondigd in het aanvalsplan. Het verlenen van aparte opdracht per jager en per soort brengt een aanzienlijke administratieve last met zich mee. Vanwege de provinciale verschillen in de opdrachtverlening was er in de praktijk bij jagers nog onduidelijkheid over exotenbestrijding, wat leidde tot terughoudendheid. Met deze regeling wordt de uitvoering vereenvoudigd, worden de administratieve lasten verminderd en de voorwaarden voor afschot van de aangewezen exoten binnen het jachtveld voor jagers landelijk uniform.
Door de relatief grote administratieve lasten van aparte opdrachten werden tot op heden nog niet door alle provincies daadwerkelijk opdrachten voor exotenbestrijding aan jagers gegeven. Dit wijst niet op een gebrek aan noodzaak, maar op een gebrek aan uitvoeringscapaciteit. De noodzaak volgt uit de verplichtingen van de Exotenverordening en de risicobeoordelingen, zie het antwoord op vraag 1.

20
Kunt u per provincie aangeven hoeveel opdrachten voor doding van de hiervoor genoemde dieren de afgelopen vijf jaar zijn gegeven?

Antwoord
Hier heb ik geen landelijk overzicht van. Provincies zijn verantwoordelijk voor de wijze waarop zij hun beheersmaatregelen organiseren en doen dit op verschillende wijze afhankelijk van de situatie in hun provincie. De precieze aantallen per provincie zijn bij de provincies zelf beschikbaar.

21
Kunt u bevestigen dat veruit de beste manier om uitheemse soorten te beheersen, het herstellen van ecosystemen is? Bent u bereid om hier extra maatregelen voor te treffen met betrekking tot deze specifieke dieren? Zo ja, welke maatregelen? Zo nee, waarom niet en op welke wetenschappelijke bronnen baseert u zich?

Antwoord
Herstel van ecosystemen kan bijdragen aan meer weerbaarheid van het ecosysteem tegen invasieve exoten. In een vroeg stadium van invasie is eliminatie, oftewel het snel en volledig verwijderen van de hele populatie, verplicht. Dit kan niet worden bereikt door het herstellen van een ecosysteem. Bij de meeste soorten die al wijdverspreid zijn, is eliminatie niet meer haalbaar. In deze gevallen is versterking van het ecosysteem vaak een zinvolle maatregel. In sommige gevallen is een combinatie van maatregelen, zoals ecosysteemherstel en aanvullend bestrijden, noodzakelijk om invasieve exoten effectief te beheersen.

Op basis van wetenschappelijke risicobeoordelingen van de Unielijst wordt het voorzorgsprincipe gehanteerd. Herstel van ecosystemen en het wegnemen van de drukfactoren vullen elkaar aan: beide zijn nodig. Daarom wordt, naast bestrijding, ook ingezet op natuurherstel, onder meer via de Ministeriële Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof.

22
Hebben jagers bij u gepleit voor deze regeling en hebben u of uw ambtenaren hierover gesprekken met jagers gevoerd? Wat waren daarvan de uitkomsten?

Antwoord
Deze regeling is tot stand gekomen op verzoek van de provincies, die de maatregel hebben ingebracht in het aanvalsplan. Jagersorganisaties hebben, net als andere stakeholders, de gelegenheid gehad te reageren tijdens de internetconsultatie van deze regeling. Jagers geven aan graag een deskundige bijdrage te willen leveren aan exotenbestrijding.

23
Heeft u voordat u deze regeling doorzette eerst gesproken met dierenwelzijnsorgansiaties en dierenwelzijnsexperts? Zo ja, wat was hun advies? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Ook dierenbeschermingsorganisaties hebben gereageerd op de internetconsultatie van de ontwerpregeling. Zij wezen onder meer op het risico dat invasieve soorten verward kunnen worden met beschermde inheemse soorten. Naar aanleiding daarvan is dit risico zwaarder meegewogen en is de lijst ingekort. Soorten waarbij een aantoonbaar verwarringsrisico bestaat, zijn niet opgenomen, zie ook het antwoord op vraag 6.

24
Waarom heeft u besloten deze regeling te treffen terwijl het stelsel van jacht en faunabeheer op dit moment nog wordt geëvalueerd? Doorkruist dit niet die hele evaluatie? Welke gevolgen heeft dit voor de waarnemingen die onderdeel zijn van de evaluatie?

Antwoord
De evaluatie van het stelsel voor jacht en faunabeheer wordt naar verwachting in december dit jaar afgerond. Die evaluatie richt zich echter op beschermde soorten, exoten vallen daar niet onder. Voor zover de evaluatie zich toespitst op dierenwelzijnsaspecten, zal worden bekeken in hoeverre die op exotenbestrijding van toepassing zijn.

25
Bent u bereid om deze plannen uit te stellen totdat deze evaluatie met de Kamer is besproken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Nee. Zie antwoord 24.

26

Directoraat-generaal Natuur en Visserij
Cluster Soorten

Ons kenmerk
DGNV-S / 108918903

Kunt u deze vragen één voor één beantwoorden vóór de behandeling van de LVVN- begroting?

Antwoord
Ja.